

**SUOMI TOISENA KIELENÄ
KEMPELEEN
VARHAISKASVATUKSESSA JA
ESIOPETUKSESSA**

Yleistä

Monikielisillä lapsilla tarkoitetaan niitä lapsia, joiden perheessä toinen tai molemmat huoltajat puhuvat muuta kuin suomen kieltä. Suomi toisena kielenä (S2) opetuksen tehtävänä on kehittää monikielisen lapsen suomen kielen taitoa niin, että hän pystyy ilmaisemaan itseään, ymmärtää ja tulee ymmärretyksi erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. S2-opetuksen tarkoituksena on edistää joustavaa kouluun siirtymistä sekä tukea lapsen monikielistä identiteettiä ja toiminnallista monikielisyyttä.

Tavoitteet ja menetelmät suomen kielen tukemiseksi kirjataan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan tai esiopetuksessa lapsikohtaiseen suunnitelmaan. Kielellisiä valmiuksia arvioidaan säännöllisesti. Nivelvaihe suunnitellaan yksilöllisesti esiopetusvuoden aikana yhteistyössä koulun kanssa.

S2- opetuksen suunnittelua

S2- opetuksen suunnittelun lähtökohta on, että kieltä tuotetaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa: koko ryhmän tilanteissa, pienryhmässä, yksilöohjauksena, vertaistukena ja aikuisen suorana osallistumisena. Lapsen tarpeet ovat lähtökohtana valittaessa menetelmiä suomi toisena kielenä-opetukseen.

Opetusmenetelmän pedagogisia ratkaisuja ovat:

- tekemällä oppiminen (esim. tutkiminen, draama, musiikki, liikunta)
- päivittäiset toiminnot
- joustavat ryhmittelyt
- kielellisten materiaalien hyödyntäminen
- vapaa tai ohjattu leikki
- opetuskielen tukiopetus esiopetuksessa

Varhaiskasvatuksessa suomen kieltä harjoitellaan seuraavilla tavoilla

Kuuntelun harjoittaminen

- Kapteeni käskee
- Laiva on lastattu
- Kuullun muistaminen (kerrotaan, piirretään tai dramatisoidaan satu)
- Kuuntelubingot (eläinten äänet, kaupungin ääniä jne.)
- Tarinat, joissa piirretään
- Alkukirjainten kuunteleminen.

Kertova puhe/ kuvailu

- Kuvasta kertominen esimerkiksi toiminnallisten kuvien, henkilökuvien tai taidekuvien avulla
- Selostamistehtävät, kuvailutehtävät
- Oppimispelit ja havaintokuvat (Alias, Arvaa kuka)
- Sanastokortit, arvoitukset
- Näytelmät, vuoropuhelut
- Kuvasarjat; järjestä, kerro tarina
- Haastattelut
- Satulaatikko isommille lapsille: laitetaan laatikkoon erilaisia tavaroita, jotka nostetaan yksitellen laatikosta ja lapsi muodostaa niistä tarinan.

Nimeäminen

- Muistipelit, Kim-leikki, taikapussi joka sisältää esineitä, kuvia tai tarinoita
- Nimetään esineitä ja asioita
- Apulaisen tehtävät ryhmässä, esim. "Jakaisitko kaikille kahdeksalle lapselle lyjykynän ja paperin."

Itseilmaisu

- Saduttaminen (kehittää tarkkaavaisuutta ja keskittymistä ja tekee lapsen puheen näkyväksi eli sen kautta aikuinen saa tietoa lapsen suomen kielen tasosta.)
- Kuvitetut ja leikityt laulut.

Käsitteet (sijainti, koko, paikka, aika)

- Lattialla on useita kolmea kokoa olevia tavaroita. Pyydetään lapsia sijoittamaan suurimmat tavarat laatikkoon, sitten pienimmät tavarat toiseen laatikkoon, jonka jälkeen jäljelle jääneet ovat keskikokoisia.
- Lapset istuvat piirissä lattialla, piirin keskellä on iso joukko erilaisia pieniä ja isoja eläimiä. Mietitään yhdessä mitkä eläimistä ovat samanlaisia tai erilaisia, mitkä eläimet ovat yhtä suuria tai eri suuria, mikä eläin on suurempi, pienempi tai samankokoinen kuin joku toinen.
- Käsitteiden oppimista helpottaa, jos lapsi saa niistä fyysisen tai sensorisen kokemuksen. Esimerkiksi hiljainen – voimakas -> kuunnellaan hiljaista ja voimakasta ääntä, hidas – nopea -> liikutaan hitaasti ja nopeasti, painava – kevyt -> lapsi saa nostaa kiveä ja höyhentä, hapan- makea -> lapsi saa maistaa sitruunaa ja sokeria, kylmä – lämmin -> lapsi saa koskea jäätä ja patteria.
- Aikuinen soittaa musiikkia ja kun musiikki loppuu, aikuinen kehottaa lasta menemään esimerkiksi tuolin eteen, oven taakse tai Kallen viereen.
- Aikuinen asettaa nallen tuolin taakse, eteen, viereen, alle, päälle ja kysyy lapselta ”missä nalle nyt on?”

